

Zpráva o šetření

ve věci výkonu sociálně-právní ochrany nezletilých Adély a Bedřicha A.

Stěžovatelka se na ochránkyni obrátila s podnětem týkajícím se výkonu sociálně-právní ochrany jejích dětí Adély (nar. xxx) a Bedřicha (nar. yyy) A. s tím, že situace je velice urgentní z důvodu ohrožení zdravotního stavu Adély mentální anorexií. Uváděla, že otec, který má Adélu aktuálně v péči, její zdravotní stav dostatečně neřeší, podceňuje zdravotní rizika, a Magistrát města Olomouce (dále též jen jako „OSPOD“) je při výkonu sociálně-právní ochrany Adély a Bedřicha celkově nečinný, její upozornění ohledně dětí bagatelizuje a straní otci. Ve věci podala stížnost tajemníkovi úřadu.

A - Předmět šetření

S ohledem na stěžovatelkou popisovanou situaci jsem se rozhodla ještě před termínem vyřízení stížnosti oslovit tajemníka Magistrátu města Olomouce se žádostí o poskytnutí bližšího vyjádření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí A., zejména k otázkám týkajícím se řešení zdravotního stavu Adély, ale také styku dětí s rodiči a sourozenci navzájem. Magistrát města Olomouce k mé žádosti zaslal jak souhrnné vyjádření o výkonu sociálně-právní ochrany dětí A. od října 2012, tak kompletní, velice rozsáhlou, spisovou dokumentaci ve věci k objektivnímu posouzení případu. Stěžovatelka dodatečně doložila rovněž odpověď tajemníka Magistrátu města Olomouce na její stížnost a rozhodnutí o námitce podjatosti, z nichž vyplývalo, že tajemník neshledal nečinnost OSPOD ve věci ani podjatost vedoucího odboru sociálních věcí.

B - Skutková zjištění

Na základě podnětu a doložených písemností jsem zahájila šetření¹ postupu Magistrátu města Olomouce při výkonu sociálně-právní ochrany Adély a Bedřicha A..

Skutkový stav věci je velmi obsáhlý, případ je v evidenci OSPOD od roku 2012. Obsah spisové dokumentace, s níž jsem se seznámila, je dobře znám jak úřadu, tak stěžovatelce, nepokládám proto za účelné ve své zprávě podrobně popisovat její obsah. Ten je shrnut ve vyjádření vedoucího odboru sociálních věcí Magistrátu města Olomouce ze dne 30. 9. 2015 na 53 stranách, které jsem zaslala stěžovatelce na její žádost na vědomí. Uvádím pouze základní informace pro orientaci o vývoji ve věci, ve zbytku odkazuji na spis Om 509/2012.

---

¹ Na základě ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Na tomto místě chci upozornit, že se nezabývám otázkami, které jsou předmětem soudních řízení, neboť mi to ze zákona nepřísluší. Nemohu tedy hodnotit, jak o péči a styku s dětmi rozhoduje soud. Vyjadřuji se pouze k postupu OSPOD.

Ze spisové dokumentace a vyjádření vedoucího odboru sociálních věcí k otázce řešení aktuálního zdravotního stavu Adély, vyplývají následující informace. Adéla je od prosince 2014 v péči odborné psychiatrické ambulance u doc. MUDr. Stárkové, která jí diagnostikovala atypickou mentální anorexii² s tím, že její stav nevyžadoval hospitalizaci. OSPOD průběžně žádal o poskytování zpráv o zdravotním stavu Adély jak ošetřující lékařku MUDr. Lošťákovou, tak i doc. MUDr. Stárkovou. Stěžovatelka byla přesvědčena, že zdravotní stav Adély vyžadoval hospitalizaci, ale ze zpráv doc. MUDr. Stárkové to nevyplývalo³, doporučovala ambulantní léčbu. Návrhu matky na předběžné opatření, jímž by byla Adéla umístěna do Psychiatrické léčebny v Brně-Černovicích, soud nevyhověl (6. 3. 2015)⁴. OSPOD se průběžně snažil vést rodiče k tomu, aby se vzájemně informovali o zdravotním stavu dětí, zejména pak co se týče zdravotního stavu Adély. Ze zprávy doc. MUDr. Stárkové ze dne 4. 9. 2015 vyplývá, že dle kontrolního vyšetření ze dne 22. 6. 2015 byla hmotnost Adély normalizovaná (48–49 kg). Stejně tak při kontrole dne 4. 9. 2015 byla její hmotnost v normálním rozmezí a bylo naplánováno další ambulantní sledování včetně psychoterapie a doporučeno návazné gynekologické vyšetření.

K úpravě péče a styku s dětmi. Soud svěřil rozhodnutím ze dne 7. 3. 2013 obě děti na dobu před rozvodem i po rozvodu manželství rodičů do péče matky, stanovil výživné a styk otce s dětmi⁵. Adéla přešla do faktické péče otce na základě svého vyjádření na OSPOD dne 26. 3. 2014 – v záznamu o pohovoru s Adélou⁶ je uvedeno, že sdělila, že by si přála být s tatínkem nebo s ním alespoň trávit více času, než je stanoveno v rozsudku soudu. Sociální pracovník o pohovoru s Adélou téhož dne telefonicky informoval matku a doporučil jí, aby s ní její přání „v klidu a bez emocí probrala“⁷. Matka následně telefonicky informovala sociálního pracovníka, že ji přání Adély udivuje, protože od června 2013 do konce února 2014 u otce nebyla, a pokud ano, tak se jednalo pouze o krátkodobý styk. Domnívá se, že přání Adély vychází z toho, že má u otce větší volnost. Rozhodla se Adéle umožnit, aby si „vyzkoušela“ pobyt u otce s tím, že počká, jak se to bude dál vyvíjet⁸. Adéla se již k matce nechtěla vrátit. Matka později začala vyjadřovat nesouhlas s faktickou péčí otce o Adélu. Namítala, že ji otec manipuluje (např. drahými dárky, přísliby povolení pro Adélu atraktivních aktivit, které jí matka nechtěla dovolit – např. velikonoční výlet s kamarádkou do Prahy apod.). Adéla nadále projevovala, jak při pohovorech

---

² K doc. MUDr. Stárkové se Adéla objednala na základě vyšetření MUDr. Pastuchy, oddělení sportovního lékařství Fakultní nemocnice Olomouc, ze dne 1. 12. 2014, kdy vážila 42,2 kg, přičemž by měla vážit 46 kg, a také měla nízkou tepovou frekvenci.

³ Viz zprávy doc. MUDr. Stárkové ze dne 7. 1. 2015, číslo listu 375, 12. 1. 2015, číslo listu 388 spisu a 23. 3. 2015, číslo listu 495 Om 509/2012.

⁴ Usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 6. 3. 2015, č. j. 0 P 165/2014-533.

⁵ Rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 7. 3. 2013, č. j. 35 Nc 32/2012-209.

⁶ Viz záznam na čísle listu 143 spisu Om 509/2012.

⁷ Viz záznam na čísle listu 144 spisu Om 509/2012.

⁸ Viz záznam na čísle listu 151 spisu Om 509/2012.

na OSPOD, tak při výslechu u soudu, přání nadále setrvat v péči otce. Otec podal soudu návrh na změnu péče o dceru. Návrhu na předběžné opatření o svěřeni Adély do péče otce původně soud nevyhověl (dne 9. 4. 2015)⁹. O rok později soud vydal předběžné opatření (13. 5. 2015)¹⁰, jímž Adélu do péče otce svěřil s ohledem na její přání a faktickou situaci. Toto předběžné opatření potvrdil i odvolací soud (3. 7. 2015).

K otázce kontaktu rodičů s dětmi a mezi sourozenci. Adéla s Bedřichem se vidí ve škole, kterou oba navštěvují. OSPOD navrhoval oběma rodičům, že by bylo vhodné sourozenecké vazby podporovat, nabízel pomoc při řešení jejich kontaktu. Rodiče této možnosti nevyužili. Rodičům dále OSPOD nabízel společné jednání k řešení kontaktu matky s Adélou a otce s Bedřichem a sourozenců navzájem, s čímž otec souhlasil, stěžovatelka s takovým postupem však nesouhlasila s odkazem na doporučení organizace ROSA z předchozí doby, že se nemá s otcem osobně setkávat¹¹. Vzhledem k situaci v rodině dále OSPOD oběma rodičům písemně doporučil návštěvu Poradny pro rodinu Olomouc za účelem realizace rodinné terapie nebo Mediačního centra Olomouc za účelem mediace, neboť toto pokládá OSPOD za jedinou možnost, jak zlepšit vzájemné vztahy mezi rodiči a vztahy mezi rodiči a dětmi. Vzhledem k tomu, že rodiče spolupráci s odbornými zařízeními za účelem rodinné terapie a mediace nenavázali, navrhl OSPOD nařízení rodinné terapie v pozici kolizního opatrovníka soudně. Soud návrhu vyhověl dne 30. 3. 2015 a nařídil rodinnou terapii obou rodičů i dětí ve Středisku sociální prevence – Poradně pro rodinu na dobu 3 měsíců od jejího zahájení¹². Rodinnou terapii se nepodařilo zahájit¹³, došlo pouze k úvodním konzultacím.

C - Hodnocení věci ochránkyní

C.1 Nahrazování komunikace mezi rodiči, řešení konfliktů mezi rodiči, rodiči a dětmi, styk dcery s matkou, syna s otcem a mezi sourozenci navzájem

Předně musím podotknout, že při seznamování s postupem OSPOD ve věci jsem zaregistrovala velice četné aktivity OSPOD, kterými de facto nahrazoval komunikaci mezi rodiči. V této souvislosti musím především stěžovatelku upozornit, že tyto aktivity jsou nad rámec povinností OSPOD vyplývajících ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Byť nemám v úmyslu OSPOD za „práci navíc“ v tomto směru kritizovat, mnohdy OSPOD tímto způsobem reagoval na četné žádosti matky o řešení různých situací týkajících se dětí, zejména Adély, které by měli rodiče řešit primárně spolu. Mám za to, že OSPOD pokládal za významné některé informace sám ověřovat, protože matka často poukazovala na závažnost situace. Ta byla mnohdy velmi nepřehledná. Rodiče měli často protichůdná tvrzení.

---

⁹ Usnesení Okresního soudu Olomouc č. j. 0 P 165/2014-319.

¹⁰ Usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 13. 5. 2015, č. j. 0 P 165/2014-607.

¹¹ Ve spisu Om 509/2012 na čísle listu 39 je založena zpráva ROSA, o. s., ze dne 21. 1. 2013, ale nevyplývá z ní doporučení, že by se matka neměla s otcem osobně setkávat.

¹² Usnesení Okresního soudu v Olomouci, ze dne 30. 3. 2015, č. j. 0 P 165/2014-576.

¹³ Podrobněji viz zpráva Střediska sociální prevence Olomouc ze dne 10. 9. 2015, číslo listu 630–631 spisu Om 509/2012. V závěru této zprávy je uvedeno: „ Za patologické považujeme nejen vztahy jednotlivých nezletilých k rodiči, se kterým nežijí, ale i vztah Bedřicha k jeho setře. Za pozitivní považujeme postoj otce, pana A., který se rozhodl nechat synovi prostor a netlačit na další pravidelné kontakty.“

V této souvislosti však musím zároveň uvést, že v činnosti OSPOD naopak postrádám prvek většího nadhledu nad situací v rodině a plán komplexnějšího řešení celkově neutěšené situace pramenící z konfliktů mezi rodiči, které se pak přenášely i na děti a vyústily až v současný stav. Bedřich je v péči matky a s otcem se vůbec nestýká, Adéla je naopak v péči otce a není v kontaktu s matkou. Zároveň se tato situace dotýká i vztahu mezi sourozenci, kteří rovněž neudržují žádný kontakt, krom toho, že se mohou náhodně potkat ve škole.

Byť není ani úkolem mým, ani úkolem OSPOD, hledat viníka, jak zřejmě očekává stěžovatelka, je třeba říci, že je povinností OSPOD vyvinout maximální úsilí a pokusit se předejít vznikání dalších konfliktů či jejich vyostřování majících vliv na styk rodičů s dětmi a sourozenců navzájem. Na tomto místě pokládám za významné zdůraznit, že ani OSPOD není všemocný a nelze ho činit odpovědným za výsledek¹⁴, neboť jsou to především rodiče, kteří mají rodičovskou odpovědnost. Je však třeba, aby OSPOD využíval veškeré nástroje, které mu zákon svěřuje,¹⁵ a také dbal na to, aby je aplikoval pokud možno zavčas. Jsem si vědoma i toho, že mnohdy může být situace v rodinných vztazích pro vnější aktéry nepřehledná, zvláště pokud jedna strana popírá tvrzení druhé a naopak. Není však možné, aby po dobu roku a půl až dvou let, kdy se nerealizuje kontakt Adély s matkou, Bedřicha s otcem a sourozenců navzájem, OSPOD nepřikročil k žádnému jinému opatření, než byla opakovaná doporučení spolupráce s odborníky, a ve zbytku ponechal řešení pouze na rozhodnutí soudu (byť soudu v pozici kolizního opatrovníka doporučil nařízení znaleckých posudků a rodinné terapie).

Připomínám, že OSPOD neupírám jeho velmi četné aktivity, jimiž se snažil nahrazovat či zprostředkovávat absentující komunikaci mezi rodiči a zmapovat mnohdy nepřehlednou situaci kvůli protichůdným vyjádřením rodičů (viz výše). Musím vyjádřit přesvědčení, že se jedná o případ, kdy měl OSPOD sám, mnohem dříve, než tak učinil soud, přikročit k nařízení cílené spolupráce jak obou rodičů, tak obou dětí s odborným poradenským zařízením ve snaze předejít současnému stavu, tedy ve snaze obnovit kontakt jak dětí s rodiči, tak sourozenců navzájem. Je sice možné, že ani tento krok by nemusel být účinný a vést k uvedenému cíli, jak tomu bylo v případě soudně nařízené rodinné terapie¹⁶, nicméně mám za to, že pokud je uvedené opatření nastoleno zavčas, je mnohem větší pravděpodobnost jeho úspěchu, než v situaci, která je již zcela vyhrocená. OSPOD má tyto kompetence svěřeny právě z toho důvodu, že může postupovat mnohem rychleji a operativněji, než soud. I z díkce ustanovení § 13 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí vyplývá, že primárně by měl tato opatření přijímat OSPOD¹⁷. OSPOD v tomto směru nevyužil svých

---

¹⁴ Konstatoval to mimo jiné Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutí ve věci Pedović proti České republice ze dne 18. července 2006, č. 27145/03. Z něj vyplývá, že **povinnost státních orgánů přijmout opatření umožňující realizaci rodinného života není absolutní, nespočívá v povinnosti dosáhnout určitého výsledku, ale v povinnosti vyčerpat všechna opatření, která od něj bylo možné v daném případě rozumně očekávat.**

¹⁵ Část třetí hlava I zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, upravuje kromě poradenství další preventivní opatření, konkrétně viz ustanovení § 12 odst. 1 a dále i § 13 odst. 1.

¹⁶ Viz již výše citovaná zpráva Střediska sociální prevence Olomouc ze dne 10. 9. 2015 o průběhu poskytování sociální služby ve věci rodinné terapie u rodičů a nezl. dětí, číslo listu 630–631 spisu Om 509/2012.

¹⁷ Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, v poslední větě uvádí: „Neučinil-li tak obecní úřad obce s rozšířenou působností, může o těchto výchovných opatřeních za stejných podmínek rozhodnout soud.“

kompetencí. Stejně tak nevyužil ani možnosti svolání případové konference¹⁸, která je v takto složitých případech vhodným nástrojem ke zmapování a stanovení cílů práce s rodinou.

C.2 OSPOD v pozici kolizního opatrovníka, objektivita jím předávaných informací soudu

V řízení o úpravě poměrů jsou děti vždy zastoupeny opatrovníkem¹⁹, kterým soud zpravidla ustanoví OSPOD²⁰. Opatrovník je při výkonu kolizního opatrovnictví povinen soud informovat nejen o všech podstatných skutečnostech, jež by mohly mít vliv na rozhodnutí soudu o poměrech dětí, měl by rovněž formulovat své návrhy, včetně návrhů zatímních. Kolizní opatrovník by tedy v první řadě měl zjistit a ujasnit si, co je v oprávněném zájmu dětí, a tento zájem pak v řízení aktivně prosazovat a chránit²¹. Po seznámení se spisem a s vyjádřeními adresovanými OSPOD v pozici kolizního opatrovníka soudu mám za to, že OSPOD podával soudu objektivní informace, které dokládal pro větší přesnost i významnými písemnostmi ze spisové dokumentace. Nemohu přisvědčit tvrzení stěžovatelky, že OSPOD soudu neformuloval žádné návrhy řešení, ani tomu, že nenavrhoval vypracování znaleckých posudků apod. Vypracování znaleckého posudku OSPOD soudu navrhoval konkrétně ve svém vyjádření ze dne 1. 10. 2014²². V tomtéž vyjádření navrhoval rovněž nařízení rodinné terapie. Konkrétní řešení situace dětí navrhoval soudu rovněž ve svém vyjádření ze dne 26. 6. 2014²³. S ohledem na přání Adély být v péči otce, navrhl její svěřením do péče otce. Dále s ohledem na postoj Bedřicha ke styku s otcem dal soud na zvážení, zda dosavadní soudní úpravu styku nezrušit, a dále jej ponechat dle potřeby a přání Bedřicha.

Nadto uvádím, že soud je povinen své rozhodnutí přijmout především v souladu se zákonem, tedy aniž by byl vázán nejen názory účastníků řízení, ale i jejich zástupců nebo opatrovníků. Úkolem OSPOD v pozici kolizního opatrovníka je pomoci soudu definovat a chránit nejlepší zájem dítěte²⁴. Při výkonu opatrovnické funkce dochází často k tomu, že stanovisko opatrovníka je odlišné od procesního zájmu jednoho nebo i obou rodičů. Rozdílné stanovisko kolizního opatrovníka však samo o sobě nelze považovat za nesprávný úřední postup²⁵.

---

¹⁸ Dle ustanovení § 10 odst. 3 písm. e) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

¹⁹ Ustanovení § 469 zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Dle ustanovení § 17 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

²¹ Z důvodové zprávy k zákonu č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku, ve znění pozdějších předpisů: „Vzhledem ke specifickému postavení kolizního opatrovníka je naprosto nezbytné, aby jednal za dítě se znalostí věcí, okolností, názorů, stanovisek atd., jinak řečeno, tento opatrovník nemá jen obecně při svém jednání brát zřetel na zájem dítěte, ale je povinen nejprve zjistit, co ve skutečnosti zájmem dítěte je, jak nejlépe by bylo možné zájem dítěte naplnit.“

²² Viz číslo listu 301 spisu Om 509/2012.

²³ Viz číslo listu 241 spisu Om 509/2012.

²⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 1996/12, (N 127/70 SbNU 177), dostupné na <http://nalus.usoud.cz>.

²⁵ K tomu se vyjádřil i Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1503/2003, www.nssoud.cz, v němž konstatoval, že „zákon nestanoví - stejně jako je tomu u zástupců účastníků řízení na základě zákona nebo plné moci - jako předpoklad pro výkon funkce, aby opatrovník účastníka řízení byl nepodjatý vůči ostatním účastníkům. Takový požadavek by ostatně byl absurdní, neboť je zřejmé, že opatrovník

C.3 Vyřízení stížnosti na postup OSPOD

Musím upozornit na nedostatečné odůvodnění/argumentaci obsažené v odpovědi na stížnost²⁶ proti postupu OSPOD. Tajemník Magistrátu města Olomouce ve své odpovědi na stížnost ze dne 16. 9. 2015 uvedl, že prověřil průběh řízení co do namítané nečinnosti OSPOD a neshledal, že by k nečinnosti došlo. A dále, že o namítané podjatosti Mgr. Bc. Michala Majera bude rozhodovat v souladu s ustanovením § 14 správního řádu samostatně. Výše uvedenou informaci o tom, že neshledal v postupu OSPOD nečinnost nikterak dále nekonkretizoval, tudíž stěžovatelčino přesvědčení o nedostatečné činnosti OSPOD nevyvrátil žádnými konkrétními argumenty, de facto nereagoval na žádné její námitky. Taková argumentace se nevyskytuje ani v rozhodnutí o námitce podjatosti ze dne 16. 9. 2015. Mimo jiné i z toho důvodu jsem ve věci musela zahájit šetření, neboť bez podrobnějšího seznámení s činností OSPOD ve věci, nebylo možné říci, zda byly jeho kroky dostatečné anebo zda byl skutečně v některých směrech nečinný. Tento nedostatek na straně Magistrátu města Olomouce v odpovědi na stížnost matky je pak tedy de facto zhojen až mým šetřením, kdy jsem se musela podrobně seznámit s vývojem celého případu, což jistě není žádoucí stav. Odpověď na stížnost by měla obsahovat takové odůvodnění, aby bylo i bez seznámení se spisovou dokumentací možné říci, zda se OSPOD s danou situací vypořádal adekvátně, tedy jaké kroky konkrétně OSPOD učinil s ohledem na skutkové okolnosti. Spisová dokumentace by pak měla sloužit pouze k doložení tohoto stavu.

D - Závěry

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěla k přesvědčení, že se Magistrát města Olomouce dopustil pochybení spočívajícího v tom, že sám v době, kdy vyšla najevo potřeba rodinné terapie rodičů i dětí²⁷, tuto sám nenařídil ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 a § 13 odst. 1 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Pochybení spatřuji rovněž v absenci odůvodnění odpovědi na stížnost dle ustanovení § 175 správního řádu.

Zprávu o šetření zasílám tajemníkovi Magistrátu města Olomouce a žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

Zprávu zasílám rovněž stěžovatelce.

---

při zastupování účastníka se za řízení může dostat a zpravidla také dostává do střetu s jinými účastníky řízení, jejichž zájmy a postoje za řízení jsou odlišné od zájmů jím zastupovaného účastníka řízení. Jestliže opatrovník účastníka řízení vystupuje za řízení, podjatě vůči ostatním účastníkům řízení, nelze z tohoto úspěšně dovozovat, že by účastníka řízení nezastupoval řádně.“

²⁶ Postup při vyřizování stížností obsahuje ustanovení § 175 zákona č. 5000/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Dále lze využít metodickou pomůcku k vyřizování stížností podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění zákona č. 413/2005 Sb. ze dne 19. 6. 2006.

²⁷ Dle mého názoru tato potřeba již byla zcela zřejmá nejpozději v létě 2014 – syn se dlouhodobě nestýkal s otcem, matka nesouhlasila s faktickou péčí otce o dceru, dcera začala odmítat kontakt s matkou, přestal probíhat kontakt i mezi sourozenci.

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv